

Dežo Kostolányi Ranné opojenie

Ak súhlasíš, povedal by som Ti to rád, že
Včera v noci – tak okolo tretej – som prestal pracovať.
Ľahol som si – ale mozog – ďalej vrnel ako stroj,
rachotil a zvučne bzučal ako včelí roj.
A v posteli sa vrtela moja zlosť,
čo prosila spánok o milosť. Neprišiel.
Počítal som do sto, aj použil prášok na spanie.
Čo napísal som, hľadalo na mňa stovkami očí
A moje srdce vzrušovala štyridsiadka cigariet.
A tiež iné veci. Tma. Všetko.
A tak vstal som. Pokrčil plecami,
prešiel hore-dolu po izbe v nočnej košeli,
kde zvyšok môjho rodinného hniezda
si šiel oddýchnuť s pootvorenými ústami
a medom snov na perách.
A potkávajúc sa tmou ako opitý
Pozrel sa von oknom.

Počkaj, ako len Ti to mám vysvetliť?
Poznáš môj dom aj miesto,
A keď si spomenieš na moju posteľ,
spomenieš si aj na to,
aká opustená je táto ulica
keď spí v tejto časti noci.
Cez okno uvidíš do bytov.
Ľudia ležia vodorovne hore nohami
a slepí žmurkajúc si do hmly klamlivo iskrivých
vlastných myslí, ich anémia vlastnej každodennej
existencie zakrýva ako prikrývka.
Ich topánky a odev ležia vedľa nich,
uzatvorené v izbe ako v krabici,
ktorú skrášľujú si počas bdenia,
ale – poviem Vám – keď sa prizriete bližšie,
každý byt je vlastne ako klietka.
V tichu tiká budík, chvíľu počká,
potom začne budiť spáča: „Vstávaj do reality!“
A môj dom spí, ako mŕtvy a nemý
A ak sa o sto rokov zrúti, vykvitne na ňom burina
a nikto už potom nebude vedieť,
či to bol náš dom alebo chlievik pre zvieratá,

Avšak nad tým, priateľ môj,
je jasná, čistá obloha,
mihotajúca sa vznešenosť,
jemná ale pevná nebeská klenba

ako vernosť.
Presne tak ako kedysi dávno.
Ako perina mojej mamy.
Ako modrá škvrna atramentu,
ktorý sa rozlial po mojom písaní.
A hviezdy, jeho dýchajúca duša,
Ticho žiaria do teplej jesennej noci,
ktorá predchádza chlad,
nevýslovne vzdialený.
Boli to ony – hviezdy –
ktoré sa vtedy zďaleka dívali na Hannibalovu armádu
a teraz sa dívajú na mňa, čo som sem spadol v daždi a
teraz stojím pri okne domu v Budapešti.

A neviem, čo sa vtedy stalo,
ale zdalo sa mi, že nado mnou mávol pár krídiel
a sklonilo sa ku mne niečo, čo som dávno pochoval.
Moje detstvo.

A tak dlho
som sa pozeral na bohaté zázraky neba,
že na východe už začalo svitať
a hviezdy iskriace a trepotajúce sa
nepovšimnuté vo vetre leteli do diaľky,
v ktorej zažiaril lúč svetla
otvoril bránu nebeského hradu
okolo ktorého zaplápolal oheň.
Niečo zapraskalo,
Hostujúca armáda tam hore začala rozdeľovať,
Ranné šero je hlboké
a veľká žiarivá lopta sa ešte hojdá
medzi svojimi tieňmi.
Nad tým hala zaliata svetlom,
kde sa hostiteľ lúči na schodoch,
vznešený pán, gigant nebeského sálu
pozdraví aureolu končiaceho tanečného bálu.
Pohyb a vzrušené cinkanie,
Krásny jemný ženský šepot,
na konci plesu zvolávajúci lokajov,
a drožkárov s krútiacimi sa kolesami kočiarov.

A zdalo sa, že zo vzdialenej temnoty
sa rozlial pokoj ako čipkovaný závoj
pretkaný sieťou žiarivo modrých diamantov
sa rozprestrel na krajinu ako plášť vôkol ramien
drahej a krásnej ženy.
A na ňom diadém,
priehľadne a nadpozemsky čistý,
ktorý si panna, možno anjel,

s koketným úsmevom
ladným gestom vplieta do vlasov,
zatiaľ čo divoké paripy vôkol
cválajú Mliečnou dráhou
a v sprške zlatých konfiat
sa im lesknú podkovy.

Stál som s otvoreným ústami
A kričal z plných pľúc:
Na nebi je bál, a každú noc je bál!
A v hlave zjasňoval sa mi zmysel večna,
Tajomstva, s ktorým do skutočna
Vracajú sa víly domov za ranného mliečna
Po svetelných triedach nekonečna.

Zostal som tak až do rána
Nehybný som sa prizeral a
zároveň som sa spytoval:
Čo si hľadal na tejto zemi
Ako opotrebovaný stavec
Do zajatia akých objatí si spadol,
Ktorý rukopis Ti bol vzácnejší,
Že prešlo toľko liet a toľko studených zím
A toľko lenivých nocí,
Že sa tento večer
až teraz zjavuje Ti v Tvojich očiach?

Päťdesiat,
Ach päťdesiat, v srdci je to znáť,
Viac a viac mojich mŕtvych nado mnou svieti
u týchto mojich jasných nebeských susedov
vidiacich slzy stekajúce po mojej tvári.
Tak sa Ti priznám –
kľáčiak poklonil som sa až k zemi
a poďakoval za toto všetko.

Pozri, ja viem, že už nemám čomu veriť,
A tiež viem, že musím odísť,
Ale moje srdce je napnutá struna,
Ktorá spieva pieseň do azúra,
Do toho, o ktorom nikto nevie kde je,
Do toho, ktoré nenájdem ani keď budem mŕtvy,
A dnes, keď sa moje svaly uvoľňujú skryte,
Cítim, priateľ môj, že tu v prachu,
Keď som sa potácal medzi dušami a tým čo je zem,
Predsa len veľkému neznámemu Pánovi -
Bol som jeho hosťom.